

СИЛАБУС

Базова інформація про дисципліну

Назва дисципліни	DP022 Зовнішньоекономічна діяльність підприємства /Foreign Economic Activity of the Enterprise
Рівень фахової передвищої освіти	Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	051 «Економіка»
Освітня програма	Економіка
Семестр	3 (на базі повної загальної середньої освіти) 5 (на базі базової середньої освіти)
Курс	2 (на базі повної загальної середньої освіти) 3 (на базі базової середньої освіти)
Анотація курсу	Навчальна дисципліна спрямована на формування у студентів системи теоретичних знань про об'єктивні закономірності, умови, процеси і специфічні особливості зовнішньоекономічної діяльності підприємства, а також набуття навичок їх практичного використання.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:2929/course/view.php?id=93
Мова викладання	українська
Лектор курсу	викладач, спеціаліст I категорії Цибань Анжела Олександрівна канали комунікації: СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: angelitka.z@gmail.com
Місце дисципліни в освітній програмі	
Освітньо-професійна програма	http://csbc.edu.ua/documents/otdel/koop1_e.pdf http://csbc.edu.ua/documents/otdel/koop124_e.pdf
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	СК 1. Здатність ідентифікувати інформацію та усвідомлювати проблеми предметної області, базові засади функціонування сучасної економіки. СК 2. Здатність обирати та застосовувати положення нормативних і правових актів чинного законодавства для якісного виконання завдань та обов'язків професійної діяльності. СК 3. Здатність на основі типової методики і знань, розраховувати економічні і соціально-економічні показники господарюючих суб'єктів. СК 4. Здатність проводити економічний аналіз

	функціонування та розвитку суб'єктів господарювання. СК 9. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів господарювання
Перелік програмних результатів навчання	РН 3. Здійснювати пошук, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності. РН 7. Володіти економічною термінологією, оперувати категоріями, поняттями предметної області соціально-економічних систем різного рівня. РН 8. Використовувати нормативно-правові акти, що регламентують професійну діяльність. РН 9. Розв'язувати типові спеціалізовані задачі в професійній діяльності. РН 10. Аналізувати результати діяльності суб'єктів господарювання для визначення напрямів їх удосконалення.
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	Загальна кількість годин – 120 Кількість кредитів – 4 Кількість лекційних годин – 22 Кількість практичних занять – 23 Кількість годин для самостійної роботи студентів – 75 Форма підсумкового контролю – залік
Методи навчання	Вербальні методи (лекція, пояснення, дискусія, бесіда); наочні методи (демонстрування презентацій); практичні методи (розв'язування задач, тестів та ін.); робота з навчально-методичною літературою (тезування, анотування, доповіді тощо);); інтерактивні методи кооперованого та колективно-групового навчання (робота в групах, робота в парах, мозковий штурм, ситуаційний аналіз, майстер-класи); методи стимулювання і мотивації навчальної діяльності (формування пізнавальних інтересів студента, навмисна помилка); самонавчання через електронне модульне середовище навчального процесу Moodle та використання рекомендованої літератури; методи самоконтролю.
Зміст дисципліни	
Тема 1. Зовнішньоекономічна діяльність та її роль у розвитку національної економіки.	Сутність та нормативно-правова основа зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Принципи зовнішньоекономічної діяльності. Види зовнішньоекономічної діяльності. Етапи розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні
Тема 2. Економічні аспекти зовнішньоекономічної діяльності	Економічні передумови зовнішньоекономічної діяльності. Основні форми міжнародного поділу праці. Міжнародна економічна інтеграція. Економічні наслідки зовнішньоекономічної діяльності.
Тема 3. Світове господарство	Сутність та основні риси сучасного світового господарства. Типизація країн у світовому господарстві. Регулювання розвитку світового господарства.
Тема 4. Зовнішньоекономічна діяльність у сфері міжнародної торгівлі	Міжнародні економічні відносини та їх значення для ЗЕД. Поняття, види міжнародної та зовнішньої торгівлі. Методи зовнішньоторговельної діяльності. Основні

	показники обсягів зовнішньої торгівлі.
Тема 5. Система регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.	Роль держави в регулюванні зовнішньоекономічного сектора економіки. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та їх функції. Типи і методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Поняття та інструменти митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Митний контроль та митні процедури. Митна вартість товарів та методи її визначення. Митні режими та їх особливості.
Тема 6. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки.	Класифікація і характеристика різноманітних форм виходу на зовнішні ринки. Критерії вибору партнерів на зовнішні ринки. Тактика і стратегія проведення переговорів. Поняття оферти, її види. Регулювання операцій зустрічної торгівлі на території України. Всесвітня мережа Інтернет як інструмент ЗЕД.
Тема 7. Зовнішньоекономічні контракти.	Сутність та ознаки зовнішньоекономічного договору. Види зовнішньоекономічних контрактів. Структура зовнішньоекономічного контракту. Етапи укладання контракту. Основні функції зовнішньоекономічних контрактів.
Тема 8. Ціноутворення та міжнародні розрахунки при здійсненні ЗЕД.	Цінова політика на світовому ринку. Фактори ціноутворення в ЗЕД. Цінові стратегії на зовнішньому ринку. Ціни зовнішньоторговельних контрактів і методики їх розрахунків. Суть, способи та форми розрахунків у ЗЕД. Акредитивні розрахункові операції. Інкасова форма платежу. Механізм здійснення платежів чеками. Вексельна форма платежу.
Тема 9. Транспортне забезпечення ЗЕД.	Транспортні послуги. Характеристика основних видів транспорту, що використовуються в ЗЕД. Морський транспорт. Залізничний транспорт. Автомобільний, повітряний та трубопровідний транспорт. Контейнерні перевезення. Види фрахтування судна у торговому мореплаванні. Специфіка діяльності транспортно-експедиційних підприємств. Особливості транспортного обслуговування зовнішньоекономічних перевезень в Україні.
Тема 10. Кредитування ЗЕД.	Суть та види кредитування ЗЕД. Комерційний міжнародний кредит. Банківське кредитування ЗЕД. Суть та економічне значення лізингових операцій. Характеристика функцій лізингу. Систематизація видів лізингових операцій.
Тема 11. Страхування ЗЕД.	Ризики в зовнішньоекономічній діяльності. Страхування валютних ризиків. Страхування вантажів при експортно-імпортних операціях. Умови виникнення валютних ризиків. Валютні умови контракту. Страхування зовнішньоекономічних операцій. Торгово-посередницькі операції ЗЕД.
Політика дисципліни	

Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин студент може отримати індивідуальний графік навчання за погодженням із керівником курсу, завідувачем ЦК та завідувачем відділення.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.
Використання ШІ	Використання ШІ під час виконання завдань регламентується Політикою «Використання ШІ в освітньому процесі ЧДБК» Завдання мають маркування регламенту використання ШІ.
Підсумковий контроль	Диференційний залік у кінці семестру за результатами поточної успішності (у формі підсумкового модульного контролю)

Система оцінювання

Система оцінювання підсумкової успішності студентів поділяється на **поточний контроль та семестровий контроль**.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру і охоплює всі види аудиторної роботи (практичні, семінарські заняття) та виконання індивідуальних завдань. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за цей вид контролю, становить 100.

Підсумковий контроль

Відбуватися у формі диференційного заліку (у формі підсумкового модульного контролю)

Розрахунок підсумкової оцінки

Для предметів із заліком: Підсумкова оцінка базується виключно на балах, накопичених протягом семестру (S). Ваговий коефіцієнт у цьому випадку становить **1**.

Формула: $O=S \times 1$

Види навчальної роботи	Загальна кількість балів
Усні відповіді (2 x 5 балів)	10
Самостійні роботи (2 x 5 балів)	10
Тестові завдання (6 x 5 балів)	30
Модульні контрольні роботи (2 x 10 балів)	20
Індивідуальна самостійна робота (розрахункова робота)	15
Індивідуальна самостійна робота (онлайн-курси на платформах Prometheus або EdEra)	15
Разом	100

Критерії оцінювання для кожного виду навчальної роботи

Критерії оцінювання усних відповідей:

5 балів – студент демонструє відмінний рівень знань, ґрунтовно й послідовно розкриває запитання, вільно володіє економічною термінологією та навчальним матеріалом на рівні лекцій, підручників та додаткових джерел, демонструє здатність до аналізу, порівняння, узагальнення, виклад матеріалу логічний і системний, висновки повні, аргументовані та свідчать про глибоке розуміння теми.

4 бали – студент демонструє високий рівень знань, повністю розкриває сутність поставленого

запитання, відповіді логічні, аргументовані та іноді ілюструються прикладами з практики, економічна термінологія використовується правильно, допускаються лише окремі несуттєві неточності, висновки чіткі й обґрунтовані.

3 бали – студент демонструє достатній рівень знань, у цілому правильно відповідає на поставлене запитання, володіє основними поняттями та категоріями, виклад матеріалу логічний, але неповний, із неточностями та дрібними помилками, висновки сформульовані правильно, але не завжди глибоко та аргументовано.

2 бали – студент демонструє посередній рівень знань, у загальних рисах орієнтується в темі запитання, але матеріал подає поверхнево, відповіді неповні та потребують допоміжних уточнень викладача, допускаються суттєві помилки у викладенні, висновки нечіткі й недостатньо обґрунтовані.

1 бал – студент демонструє низький рівень знань, не розуміє суті поставленого запитання, не володіє базовою економічною термінологією, не може відповісти навіть за допомогою викладача, допускає грубі змістові помилки та не здатен сформулювати елементарні висновки.

Критерії оцінювання самостійних робіт:

5 балів – студент демонструє відмінний рівень практичних умінь та навичок у розв'язуванні завдання, повністю володіє методикою його виконання, правильно й послідовно застосовує формули, дотримується усіх вимог щодо оформлення, логіка розв'язку є чіткою й завершеною, висновки сформульовані правильно, повно та обґрунтовано.

4 бали – студент демонструє високий рівень практичних умінь та навичок у розв'язуванні завдання, правильно застосовує методи й формули, дотримується логіки та послідовності виконання, оформлення в основному відповідає вимогам, висновки правильні й обґрунтовані, допускає поодинокі несуттєві неточності.

3 бали – студент демонструє достатній рівень практичних умінь та навичок у розв'язуванні завдання, володіє основними методами його виконання з правильним застосуванням формул, допускає несуттєві помилки та неточності, частково порушує логіку викладення, формулює загалом правильні, але не завжди повні висновки.

2 бали – студент демонструє посередній рівень практичних умінь та навичок у розв'язуванні завдання, частково володіє методикою його виконання, робить значні помилки при застосуванні формул, не завжди дотримується послідовності дій, формулює висновки поверхнево та не чітко обґрунтовує їх.

1 бал – студент демонструє низький рівень практичних умінь та навичок у розв'язуванні завдання, недостатньо володіє методикою його виконання, допускає суттєві помилки, демонструє нездатність застосувати набуті знання при розв'язуванні практичних завдань та формуванні висновків.

Критерії оцінювання тестових завдань:

Блок тестових завдань включає 10 запитань як відкритого, так і закритого типу з однією чи кількома правильними відповідями.

5 балів – студент правильно відповів на 9–10 запитань, що свідчить про відмінний рівень знань, повне та глибоке розуміння навчального матеріалу, вміння правильно й безпомилково застосовувати здобуті знання.

4 бали – студент правильно відповів на 7–8 запитань, що характеризує високий рівень знань, вміння орієнтуватися в основних поняттях і застосовувати матеріал у типових ситуаціях, при цьому можливі поодинокі неточності.

3 бали – студент правильно відповів на 5–6 запитань, що демонструє достатній рівень знань, розуміння основних положень теми, хоча залишаються помилки та неточності, які не дозволяють вважати знання глибокими.

2 бали – студент правильно відповів на 3–4 запитання, що свідчить про поверхневе засвоєння матеріалу, неповне розуміння суті теми та значні прогалини в знаннях.

1 бал – студент правильно відповів лише на 1–2 запитання, що свідчить про дуже низький рівень знань, відсутність розуміння навчального матеріалу та нездатність орієнтуватися в основних поняттях.

Критерії оцінювання модульних робіт:

Модульна контрольна робота оцінюється у 10 балів і складається з трьох завдань: перше – тлумачення економічних термінів (3 бала), друге–третє – розрахункові задачі по 3,5 бала кожна.

9–10 балів – контрольна робота виконана у повному обсязі, економічні терміни подані правильно та чітко, усі задачі розв’язані правильно з послідовними розрахунками та поясненнями, наведені необхідні формули, висновки точні та обґрунтовані, оформлення охайне та відповідає вимогам.

7–8 балів – усі завдання виконані, означення термінів здебільшого правильні, але є окремі неточності чи неповнота, задачі розв’язані, проте містять незначні помилки в обчисленнях або поясненнях, логіка збережена, оформлення зрозуміле з дрібними недоліками.

5–6 балів – контрольна робота виконана частково, означення термінів подані з неточностями або неповні, у задачах наявні суттєві помилки чи пропущені окремі дії, розрахунки непослідовні, формули використовуються частково, висновки поверхневі, оформлення має недоліки.

0–4 бали – завдання виконані частково або зовсім нерозкриті, означення термінів неправильні чи відсутні, більшість задач нерозв’язані або містять грубі помилки, розрахунки нелогічні, висновки відсутні, оформлення не відповідає вимогам.

Критерії оцінювання індивідуальних робіт (розрахункової роботи):

13–15 балів – робота подана вчасно, виконана у повному обсязі, всі задачі розв’язані правильно, розрахунки проведені послідовно й логічно з наведенням необхідних формул, студент упевнено працює з цифровими даними, обґрунтовує отримані результати та формує самостійні висновки, оформлення відповідає встановленим вимогам.

9–12 балів – робота подана вчасно, задачі виконані повністю, проте є окремі помилки у розрахунках або висновках, формули застосовані правильно, розрахунки загалом логічні та послідовні, оформлення здебільшого відповідає вимогам, допускаються несуттєві недоліки.

5–8 балів – робота подана із затримкою або виконана частково, задачі виконані не в повному обсязі та містять грубі помилки у розрахунках, студент допускає суттєві помилки у відтворенні послідовності, логічності дій, формули наводяться частково, висновки поверхневі або відсутні, оформлення має помітні недоліки.

0–4 бали – робота виконана частково або не відповідає завданню, більшість задач розв’язано неправильно, відсутня логіка і послідовність у розрахунках, формули майже не застосовуються, висновки відсутні, оформлення не відповідає вимогам, порушено терміни подання.

Критерії оцінювання індивідуальних робіт (онлайн-курси)

13–15 балів – онлайн-курс пройдено повністю, подано сертифікат, прогрес за пройденим курсом становить 90-100 %, усі обов’язкові модулі й тести виконано коректно та своєчасно.

9–12 балів – онлайн-курс завершено з прогресом 70–89 %, сертифікат подано, більшість модулів виконана, можливі окремі пропуски чи незначні затримки у виконанні завдань.

5–8 балів – онлайн-курс завершено з прогресом 60–79 %, сертифікат або підтвердження про проходження курсу надано, частина модулів виконана з помилками або не завершена вчасно.

0–4 бали – онлайн-курс завершено з прогресом нижче 60 %, сертифікат відсутній, однак надано підтвердження про завершення більшої частини курсу, значна частина модулів не виконана, завдання подані із суттєвим запізненням або не завершені.

Шкала оцінювання		
ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

1. Гаврилко П. П., Індус К. П., Василюх Н. В. Проблеми та особливості зовнішньоекономічної діяльності підприємств України. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2024. № 3. С. 34-39.
2. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: підручник. 5-те вид., перероб. та допов. Університет ДФС України. Ірпінь: 2019. 410 с.
3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Зовнішньоекономічна діяльність: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури. 2018. 356 с.
4. Зелінська, О., Галазюк, Н. Трансформація зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних підприємств в умовах викликів. *Економіка та суспільство*, 2024, № 70, URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-60>
5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства. Навчально-методичний комплекс дисципліни: навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра за освіт. програмою «Менеджмент міжнародного бізнесу» спец. 073 Менеджмент. КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Дунська А. Р., Жалдак Г. П., Бондар В. Ю.. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. 63 с.
6. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: підручник. Мазаракі А. А., Мельник Т. М., Дьяченко О. В. та ін., за заг. ред. Мазаракі А. А., Мельник Т. М. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 652 с.
7. Кваша С., Павленко О., Вакуленко В., Мороз, М. Особливості формування міжнародних економічних відносин в умовах воєнного стану. *Сталий розвиток економіки*, 2024, № 2 (49), С. 218-222. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-34>
8. Козак Ю.Г. Сукач О.О., Бурлаченко Д.М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури. 2021. 268 с.
9. Макарова О.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: конспект лекцій. уклад. Макара Оксана Василівна. Луць : ПП «Поліграфія». 2020. 90 с.
10. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI (поточна редакція від 04.07.2025) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
11. Міжнародна економіка: підручник для здобувачів ступеня бакалавра за спеціальністю «Економіка» / В. Г. Герасимчук, С. В. Войтко, Б. С. Серебренніков, Т. В. Сакалош. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2024. 533 с.
12. Оліховський В.С. Аналізування стану зовнішньоекономічної діяльності. *Економіка і суспільство*. Вип. 50. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2377/2298>

13. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності: навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання). Подцерковний О. П. та інш. Одеса: НУ «ОЮА», 2021. 166 с.
14. Про валюту і валютні операції: Закон України від 28.04.2020 № 2473-VIII. (поточна редакція від 15.11.2024) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>.
15. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. №959-XII (поточна редакція від 26.12.2024) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
16. Про Митний тариф України: Закон України від 19.10.2022 р. № 2697-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-20#n9>
17. Про режим іноземного інвестування: Закон України. від 19.03.1996 р. № 93/96-ВР. (поточна редакція від 03.09.2024) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80>
18. Решетило В. П., Бервено О. В. Міжнародна економіка: навч. посіб. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. 244 с.
19. Тищенко В. Ф., Остапенко В. М. Основи зовнішньоекономічної діяльності та митної справи: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. 193 с.
20. Тюріна Н. М., Карвацка Н.С. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури». 2019. 408 с.
21. Цибань А.О. Оцінка стану залучення іноземних інвестицій в економіку Черкаської області. *Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції 12 березня 2021 року: збірник наукових праць*. Вінниця: ВНТУ, 2021. С. 430-432.
22. Цибань А.О., Фесенко В.О. Інвестиційна привабливість України: проблеми та шляхи їх вирішення. *Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції 12 березня 2021 року: збірник наукових праць*. Вінниця: ВНТУ, 2021. С. 433-435.
23. Elhanan Helpman , Paul Krugman Market Structure and Foreign Trade : Increasing Returns, Imperfect Competition, and the International Economy. Cambridge, United States. MIT Press Ltd. 2020. 283 p.

Інтернет ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державної митної служби URL: <https://customs.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>.